

Кого можуть мобілізувати з 1 березня: деталі призову

ФК «Самбір-Нива-2» з новим тренером вийшов до 1/16 фіналу

плюс Тернопільщина

№9 (527), середа
5 березня 2025 року

Свобода

Незалежна громадсько-політична газета

8 сторінок

Слава Україні! Героям Слава!

Пенсії зростуть, ліки - подешевшають

Індексація пенсій

З 1 березня пенсії понад 10 мільйонам пенсіонерів буде проіндексовано на 11,5%. Мінімальне підвищення становитиме 100 грн, а максимальне - 1500 грн.

Нові штрафи для ФОПів

Підприємці повинні перейти на новий формат фіскальних чеків відповідно до Закону України №265. За відсутність POS-терміналів, порушення податкового законодавства та неоформлених працівників передбачені штрафи. Використання старих фіскальних чеків або відсутність реєстратора розрахункових операцій каратиметься штрафом 100% від суми операції.

Анулювання декларацій із лікарями

Декларація із сімейним лікарем можуть бути анульовані, якщо:

- пацієнт не відвідував лікаря понад три роки;
- змінював особисті дані;
- декларація була оформлена до 2018 року. Щоб уникнути скасування, необхідно перевірити актуальність своїх даних у лікаря.

Перехід на літній час

Попри обговорення про скасування переведення годинників, цього року зміна часу відбудеться. О 3:00 30 березня стрілки годинника слід перевести на годину вперед.

Зниження цін на ліки

РНБО ухвалило рішення про здешевлення понад 100 найпопулярніших лікарських засобів. Препарати, на кшталт, ібупрофен, валідол, анальгін та цитрамон подешевшають на 10-40%.

Зміни у бронюванні від мобілізації

Відстрочка від мобілізації для співробітників критично важливих підприємств автоматично продовжена до 31 березня. Керівники мають ще місяць для подачі документів на продовження броні.

Обмеження виїзду чоловіків за кордон

З 1 березня змінюються правила виїзду водіїв, які перевозять гуманітарні вантажі, - вони зможуть виїжджати лише за загальними підставами (вік, багатодітність, інвалідність). Крім того, з 3 березня призупинено виїзд діячів мистецтва.

Державні свята у березні

У березні українці відзначатимуть:

- 8 березня - Міжнародний жіночий день (офіційне свято);
- 9 березня - день народження Тараса Шевченка;
- 14 березня - День українсько-го добровольця;
- 26 березня - День Національної гвардії України.

Анастасія КІТ

У Верховній Раді побільшало депутатів з Тернопільщини... Пригадаймо, як голосували наші країни

■ Уродженка Тернополя стала новою депутаткою Верховної Ради України від партії "Слуга народу". ЦВК визнала Інну Свирибу обраною депутаткою від партії "Слуга народу" замість Ірини Кормишкіної, яка подала заяву про складення нею депутатських повноважень.

ЦВК розглянула Постанову Верховної Ради України від 25 лютого 2025 р., якою достроково припинено повноваження народного депутата України Ірини Кормишкіної і "визнала Інну Свирибу, наступну за черговістю кандидатку, включену до виборчого списку партії "Слуга народу" під №148, обраною народною депутаткою України на зазначених виборах", - йдеться у повідомленні ЦВК.

Додамо, що Інна Станіславівна Свириба народилася 24 липня 1967 р. у м. Тернопіль. Закінчила ТНМУ ім. І. Я. Горбачевського й отримала диплом лікаря-терапевта, Національну медичну академію післядипломної освіти ім. П. Л. Шупіка в Києві, за спеціальністю "лікар-гематолог". Навчалася в Європейській школі дизайну (Київ).

До цього працювала лікаркою-гематологом у відділенні радіаційної гематології Національного наукового центру радіаційної медицини АМН України, а також дизайнер-

кою інтер'єрів і декораторкою. Оскільки нині чим раз більше точиться розмов про вибори, що можуть відбутися у найближчій перспективі, ми вирішили пригадати, як голосувала Тернопільщина у 2019 році...

Вибори 2019: як це було і скільки тоді балотувалося уродженців Тернопільщини

Нагадаємо, що вибори депутатів Верховної Ради 9 скликання відбулися на позачергових виборах 21 липня 2019 року.

Тоді понад 180 уродженців нашого краю, осіб, які тут проживають, брали участь у позачергових виборах до Верховної Ради України. Вони не тільки балотувалися на наших 5-ти округах чи були присутніми у виборчих списках політичних

партій, а й намагалися здобути депутатське крісло на виборчих округах в інших областях. Хоча їхні здобутки, м'яко кажучи, не вразили.

"Рекордсменами" серед них стали двоє уродженців Тернопільщини, які балотувалися на 105-му окрузі Луганської області. Зокрема, самовисуванець шумчанин Галаган Юрій Васильович здобув два голоси, а інший наш земляк - Мусяйченко Микола Георгійович - аж... один голос. Варто зауважити, що вони зайняли не останні місця, бо ще троє кандидатів на цьому окрузі не набрали жодного голосу.

Менше одного відсотка здобули - уродженка Тернополя Гершун Юлія Валеріївна, округ №24 Дніпропетровської області, тернополянин Кулак Володимир Антонович на окрузі №126 на Львівщині набрав 0,80% (644 голосів виборців), 0,83% на окрузі №85 на Івано-Франківщині набрав уродженець с. Волиця, що на Бережанщині, Чумичкін Анатолій Станіславович. Передостаннє місце з результатом 1,91% на окрузі №119 на Львівщині посів уродженець Тернополя Островський Назарій Іванович. Трішки кращі результати здобули уродженець с. Дзвенигород, що на Борщівщині, Слободян Олег Феліксівич (2,93% на окрузі №187 Хмельницької області), уродженка с. Осівці, що на Бучаччині, Сотула Олександра Федорівна (3,42% на окрузі №35 Дніпропетровської області) та уродженець с. Горожанка, що на Монастирищині, Сурмачевський Іван Михайлович (округ №72 Закарпатської області - 2,58%).

Закінчення на 4 стор.

Як виконали бюджети громади Тернопільської області

■ За результатами 2024 року громади повернули до державного бюджету 96,2 млн грн невикористаних трансфертів. Загалом доходи територіальних громад Тернопільщини зросли, а більшість із них перевиконала планові показники. До загального фонду бюджетів 55 громад надійшло 7 816,8 млн грн власних доходів, що становить 104,4% від запланованого. Це на 1 459,3 млн грн (23%) більше ніж у 2023 році, повідомили в Тернопільській ОВА.

Доходи громад

До загального фонду бюджетів 55 територіальних громад надійшло 7 816,8 млн грн власних доходів, що становить 104,4% від плану. Це на 1 459,3 млн грн (23%) більше ніж у 2023 році.

53 громади перевиконали план, загалом - на 330,9 млн грн.

2 громади Чортківського району не виконали план:

Коропецька - 94%, Скала-Подільська - 99,9%, якими недоотримано 964,3 тис. гривень.

Податки

- Податок та збір на доходи фізичних осіб (ПДФО) - 4 649,6 млн грн (104,8% до плану), що на 841,1 млн грн (22,1%) більше, ніж у 2023 році. Це найбільше джерело доходів - 59,5% від загального обсягу.

- Місцеві податки та збори - 2 370,1 млн грн, що на 494,6 млн грн (26,4%) більше ніж у 2023 році.

- Середній дохід на одну людину - 7,3 тис. грн (у 2023 році - 6,3 тис. грн).

Фінансова підтримка громад

- 42 громади (76,4%) отримували базову дотацію з держбюджету.

- 5 громад (9,1%) сплачували

Витрати на управління

На заробітну плату управлінсько-го апарату громади витрачали в середньому 15,9% доходів.

Проте в 5 громадах цей показник перевищував 40%, що у 2,7 рази більше середнього рівня.

Фінансування безпеки та оборони

На підтримку ЗСУ, сил безпеки, виплати військовим та їхнім сім'ям громади спрямували 528,2 млн грн, що на 141,6 млн грн більше ніж у 2023 році. Це 6,8% власних доходів.

Невикористані кошти

За підсумками року громади повернули державному бюджету 96,2 млн грн невикористаних трансфертів.

Доходи громад Тернопільщини у 2024 році зросли, а більшість перевиконала планові показники.

Дмитро ЯКИМЧУК

Коефіцієнт народжуваності в Україні впав нижче одиниці

■ Після початку повномасштабного вторгнення Україна встановила антирекорд за рівнем народжуваності - сьогодні цей показник становить лише 0,9. Про це під час конференції "Демографічне майбутнє України: стратегія стійкості та відновлення. Бачення громадянського суспільства" заявила перша заступниця міністра соціальної політики Дарія Марчак.

Критичне зниження народжуваності

За словами Марчак, міжнародний показник відтворення населення становить 2,2 дитини на одну жінку дітородного віку. У середньому по країнах ЄС цей показник дорівнює 1,5. До початку повномасштабної війни в Україні він становив 1,16, а нині впав до 0,9. Вона наголосила, що це може бути найнижчим рівнем народжуваності в історії країни.

Старіння населення

Разом зі скороченням народжуваності Україна стикається з масштабною зовнішньою міграцією, що призводить до різкого старіння нації. Лише за останні роки середній вік українців зріс із 41 до 45 років. Співвідношення пенсіонерів до працюючих наразі становить 1:1, і ця тенденція може загостритися в майбутньому.

"Ми стрімко стаємо старшими як нація, і ця тенденція, схоже, буде продовжуватися. Коли нинішнє покоління досягне пенсійного віку, співвідношення працюючих до пенсіонерів може значно погіршитися", - зазначила Марчак.

На Тернопільщині - найнижча народжуваність

У Тернопільській області у 2024 році було видано 4960 свідоцтв про народження. І це найнижча кількість серед західних областей. Про це повідомляє Західне міжрегіональ-

не управління Міністерства юстиції.

Протягом 2024 року на Прикарпатті, Львівщині, Волині, Тернопільщині, Закарпатті, Рівненщині та Буковині загалом одружилися 33 160 пар молодят, 2 522 громадянина вирішили змінити своє прізвище, ім'я та по батькові, а 59 402 діток отримали свій перший документ.

Загалом протягом 2024 року відділами ДРАЦС Чернівецької області складено 20 091 актовий запис цивільного стану, з яких: 5696 - про народження, 2737 - про шлюб (найнижчий показник серед західних областей), 10 709 - про смерть, 593 - про розірвання шлюбу, 356 - про зміну імені. Лідером за усіма показниками є Львівська область.

Потрібна реформа

Для подолання демографічної кризи уряд працює над "Стратегією демографічного розвитку України", основною метою якої є створення умов для збільшення народжуваності, зниження рівня передчасної смертності та повернення мігрантів. Одним із пріоритетів є також реформа пенсійного забезпечення, що має гарантувати гідний рівень життя у старшому віці.

Марчак наголосила на необхідності розвитку економіки догляду, яка допоможе створити систему підтримки літніх людей та розвантажити сім'ї від обов'язку їхнього постійного супроводу.

"В Україні, за прикладом розвинених країн, слід створити систему ринкових провайдерів догляду за літніми людьми", - наголосила вона.

Дмитро ЯКИМЧУК

Мамо, не плач.
Я повернусь весною.
У шибку пташинкою
вдарюсь твою.
Прийду на світанні
в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.

Голубко, не плач.
Так судилося, ненько,
Що слово бабуню
вже не буде твоім.
Прийду і попрошуся
в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.

Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю,
й тут сумно буває
Душа за тобою,
рідненька, щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що відігні будеш сама.
Тебе я любив. І любив Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.

Оксана
МАКСИМИШИН-КОРАБЕЛЬ

Воював на різних
напрямах фронту

27 лютого жителі Великоберезовицької та Тернопільської громад віддали останню шану військовослужбовцю, стрільцю номер обслуги 1-го механізованого батальйону, 24-ї ОМБР імені Короля Данила, мешканцю селища Велика Березовиця **Василію Ярославовичу ФІАЛЦІ** (13. 01. 1975 р.н.), який загинув 3 лютого під час ворожого мінометного обстрілу поблизу Оріхово-Василівки Бахмутського району Донецької області.

Світлої пам'яті Василь народився у Тернополі. Від 2011 р. разом із сім'єю проживав у селищі Велика Березовиця. У 2022 р. пішов захищати Батьківщину. Воював на різних напрямках фронту - Бахмут, Торецьк, Констянтинівка, Часів Яр... Його друзі згадують, що він був добрим, життєрадісним, щирим, працелюбним...

Захисник залишив у вічному смутку дружину Тамару, двох синів - Максима та Матвія... Поховали воїна у Великій Березовиці. Щиро співчуваємо рідним і близьким...

Вічна шана і пам'ять Герою!

Поховали у перший день весни

1 березня жителі Лановецької громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Вербова **Олександра Миколайовича БОСАКА** (1. 05. 1988 р.н.), серце якого перестало битися 16 лютого на Полтавщині.

Світлої пам'яті Олександр захищав Батьківщину від 2024 року. Брав участь у бойових діях на Покровському напрямку, де отримав поранення. Немає нічого страшнішого для матері, ніж втратити свою дитину, сина, якого вона носила під серцем, виростила з любов'ю та турботою, вчила добру та справедливості, любові до рідної землі, яку він захищав до останнього подиху.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо матері Любі, рідним і близьким...

Вічна пам'ять і слава Герою!

Свобода

Головний редактор Тарас Савчук

Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталія Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзеляк
Бухгалтерія Галина П'ятиківська
Рекламний відділ Оксана Волошина

Індекс видання: 40184.

Е-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. Сайт: svoboda.te.ua

Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 292. Тижневий тираж 10120

Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Мамо, не плач. Я повернуся весною...

Поховали у рідному селі

1 березня жителі Микулинецької громади віддали останню шану військовослужбовцю 105-ї окремої бригади територіальної оборони ЗСУ, молодшому сержанту, мешканцю села Тютків, що на Теребовлянщині, **Віталію Володимировичу СИПЕНЮ** (16. 02. 1981 р.н.), який загинув 26 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Олександрівка Охтирського району Сумської області.

Парастас відбувся 28 лютого у Будинку скорботи м. Тернопіль. Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо дружині, батькам, брату та усім рідним і близьким...

Вічна пам'ять і шана Герою!

"Сину, як жити
тепер без тебе!?"

2 березня жителі Великогаївської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, стрільця штурмового спеціалізованого відділення батальйону "Шквал", мешканця с. Прошова **Олександра Михайловича СКОЧЕЛЯСА** (29. 03. 2001 р.н.), який загинув 25 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Нововодяне Сватівського району Луганської області.

Світлої пам'яті Олександр у 2019 р. закінчив Тернопільське вище професійне училище технологій та дизайну. Був щирим, відповідальним і доброзичливим...

Гірко плакала родина за хлопцем, якому ще жити і жити. "Сину, як жити тепер без тебе!?" - голосила мати Сашка над домовиною сина. Поховали захисника у родинному селі.

Щиро співчуваємо батькам Михайлу та Руслані, брату Віталію та усій великій родині, близьким...

Вічна і світла пам'ять Герою!

Його життя було
виповнено працею

Герої не вмирають!

2 березня жителі Підволочиської громади віддали останню шану військовослужбовцю, молодшому сержанту 105-ї бригади ТРО, мешканцю селища Підволочиськ **Андрію Анатолійовичу КРУЛИКУ** (1974 р.н.), серце якого зупинилося 26 лютого під час евакуації до медичного закладу у Харківській області.

Світлої пам'яті Андрій змалку знав, що таке відповідальність. Батько пішов із життя у 50 років, тож життя хлопця було виповнене працею. Перед мобілізацією він працював у Підволочиському УЖКГ, а коли настав час, взяв до рук зброю, щоб боронити Україну. Воював на Харківському напрямку, під Курською областю. Та жорстока хвороба обірвала його життя... Його не вистачатиме люблячій матері, дружині, двом донечкам, які не почують більше батьківських порад, сестрі, онукам, які не побачать свого дідуся... Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким мужнього воїна...

Вічна пам'ять та шана Герою!

Плакало небо
сніжинками і дощем...

3 березня жителі Козівської громади віддали останню шану військовослужбовцю, радіомінеру відділення керування мінування інженерно-саперного взводу, мешканцю села Вибудів **Дмитру Якубовичу ДРОЗДОВСЬКОМУ** (6. 11. 1969 р.н.), який загинув 11 липня минулого року внаслідок ворожого артобстрілу поблизу населеного пункту Переїзне Бахмутського району Донецької області.

Світлої пам'яті Дмитро з липня 2024 р. вважався зниклим безвісти, рідні жили надією, але... Поховали захисника у родинному селі.

Щиро співчуваємо батькам, дружині, синові і доньці, рідним і близьким мужнього воїна...

Вічна пам'ять, слава та шана Герою!

Навіки 22...

Яка сумна моя весна...
Мені назавжди двадцять два.
Пробачте, що себе я не зберіг -
Я все зробив для вас, що зміг.
Я знаю, будете в сльозах,
Та я вже в синіх небесах.
Ось так прийшов на свій порі -
Я все зробив для вас, що зміг.
Моє село, мої Гаї -
Хай вам співають солов'ї.
За рідний край я впад, поліг -
Я все зробив для вас, що зміг.
Мій тату, мамо, в серці жаль,
Та я лечу у синю даль.
Як не раз весна прийде -
Згадайте всі, прошу, мене.

о. Петро Половко

3 березня жителі Великогаївської громади провели в останню життєву дорогу військовослужбовця, старшого солдата, мешканця с. Великі Гаї **Бориса Сергійовича МАЦЬКІВА** (14. 05. 2002 р.н.), який загинув 26 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Лікарське на Сумщині.

Світлої пам'яті Борис поповнив лави ЗСУ у грудні 2022 року, воював на Донеччині.

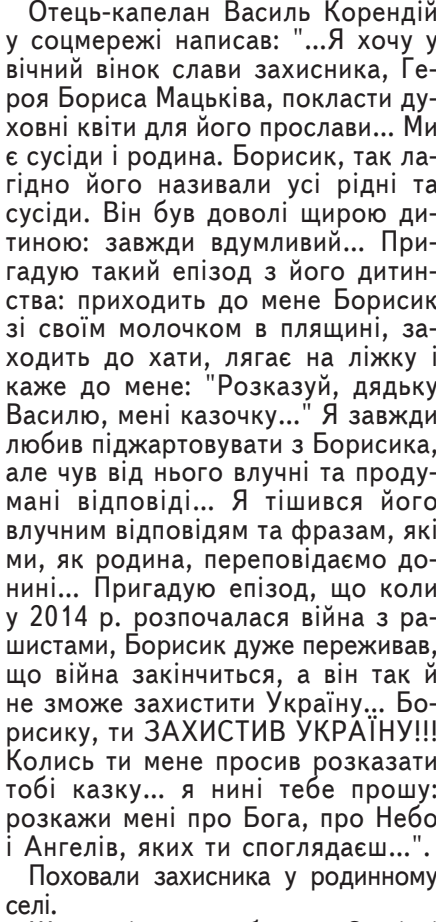
Отець-капелан Василь Корендій у соцмережі написав: "...Я хочу у вічний вінок слави захисника, Героя Бориса Мацьківа, покласти духовні квіти для його прослави... Ми є сусіди і родина. Борисик, так лагідно його називали усі рідні та сусіди. Він був доволі щирою дитиною: завжди вдумливий... Пригадую такий епізод з його дитинства: приходив до мене Борисик зі своїм молочком в плячині, заходить до хати, лягає на ліжку і каже до мене: "Розкажуй, дядьку Василю, мені казочку..." Я завжди любив піджартувати з Борисика, але чув від нього влучні та продумані відповіді... Я тішився його влучним відповідям та фразами, які ми, як родина, переповідаємо до нині... Пригадую епізод, що коли у 2014 р. розпочалася війна з рашистами, Борисик дуже переживав, що війна закінчиться, а він так й не зможе захистити Україну... Борисику, ти ЗАХИСТИВ УКРАЇНУ!!! Колись ти мене просив розказати тобі казку... я нині тебе прошу: розкажи мені про Бога, про Небо і Ангелів, яких ти споглядаєш..."

Поховали захисника у родинному селі.

Щиро співчуваємо батькам Сергію і Любі, дідусяві й бабусі Борису і Марії, сестрі Наталії та усій великій родині, близьким, друзям...

Вічна пам'ять та слава Герою!

Козова пам'ятатиме
його вродливим,
щирим і доброзичливим

4 березня жителі Козівської громади провели в останню життєву дорогу Козова **Івана Володимировича ЦАПКА** (1992 р.н.), який загинув 25 лютого під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Краматорськ Донецької області.

На сторінці Козівського ліцею №2 у соцмережі написали: "Вчителі та випускники ще добре пам'ятають Івана, випускника 2009 року... Такого вродливого, високого і стрункого, серйозного, розважливого і мовчазного... Іван повернувся із-за кордону, свідомо зробив вибір захищати рідну землю... Співчуваємо батькам, сестрі Юлі, родині..."

Про світлої пам'яті Івана згадують, що він завжди був позитивно налаштованим, щирим, доброзичливим... Микола Гладчук у соцмережі написав: "...Знаючи Івана зі школи та університету, можу точно сказати, що він був веселою людиною і бачив в усьому позитив".

Поховали воїна у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним, близьким, друзям і побратимам захисника...

Вічна пам'ять та слава Герою!

Герої не вмирають!

Помер відомий скульптор з Тернопільщини

1 березня на 82-му році життя помер український скульптор, уродженець Тернопільщини Ярослав Мотика, який працював у Львові.

Миський голова Львова Андрій Садовий зауважив, що Львів завжди був містом натхнення для митця... "Його роботи змінили мистецьке обличчя Львова, зробивши його живим і чуттєвим. Камінь та бронза в його руках стали історією, емоціями, пам'яттю", - написав у соцмережі А. Садовий.

Ярослав Мотика народився 10 січня 1943 року в с. Староміщина, що на Підволочисьщині. Його батько Микола Мотика - багаторічний в'язень ГУЛАГу. У 1950-ї родина переїхала до Львова, де юний митець пішов до дитячої

Під Волновахою

Сіла птаха на тополі сизокрила,
Над рікою у селі чекає мила,
Виглядає у віконце свою долю,
Бачить птаху ту,
що сіла на тополі.
- Мила пташечка,
голубко сизокрила,
Чи не бачиш, чи не чуєш,
де мій милий?
Він призвався у АТО
на схід країни,
Чи мене він не забув,
свою дівчину?
- Ой, дівчино, ой, я чую, ой, я бачу,
Його мати на порозі сидить, плаче,
Гіркі сльози по щоках

струмочком линуть,
На Донбасі, в Волновасі,
він загинув.
Там війна,
і їх блокпост щент розстріляли,
Сепарати зранку їх атакували,
А як був він ще живий,
ще не загинув,
Згадував він, і не раз,
свою дівчину.
Мила дівчино, не плач і не журися,
Ти за душу його щиро помолилася,
І колись ти розкажи дочці і сину,
Він життя своє віддав за Україну.

Роман САМОСЮН

У Тернополі нагородили польського волонтера і мецената

У 2024 р. Польща посіла перше місце серед усіх країн, що надають допомогу Україні, у співвідношенні до валового внутрішнього продукту (ВВП), вона надала допомогу на загальну суму, еквівалентну 4,91% ВВП країні, з яких 0,71% ВВП спрямовано на військову підтримку, а 4,2% ВВП - на допомогу біженцям. Загальна вартість переданого озброєння становила 3,23 мільярда євро (понад 14 мільярдів злотих).

Приємно, що, окрім допомоги на державному рівні, посилену допомогу для потреб ЗСУ надають й звичайні громадяни Польщі. Серед них, зокрема, комісар поліції, волонтер Казимир Лебек із Крашевіце Великопольського воєводства, який допомагає українському війську з перших днів повномасш-

табного вторгнення.

Пан Казимир перебував з благодійною метою на Тернопільщині, тож члени МГО "Українське козацтво" вирішили відзначити його козацькою нагородою - медаллю 3-го ступеня Покрови Пресвятої Богородиці.

Як зазначив крайовий отаман МГО "Українське козацтво", генерал-полковник Андрій Зозуля: "Окрім того, що Казимир Лебек є благодійником у такій нелегкій для України час, він цікавиться й українською історією, зокрема історією козацтва та постаттю Богдана Хмельницького. Пана Лебека нагороджено за жертвність і постійну підтримку української армії. Тож бажаємо меценату й надалі пам'ятати мудру біблійну приказку: "Той, хто бере, наповнює кишеню, а той, хто дає, наповнює серце і душу".

«Тарас Бобанич Хаммер - присутній!»

У Тернополі презентували документальний фільм про Героя України Тараса Бобанича (позивний "Хаммер"), командира 2-го окремого батальйону Добровольного українського корпусу "Правий сектор", який загинув на війні у 2022 році. Режисером стрічки є Олексій Корчагін. Автор ідеї та продюсер - виходець з Тернопільщини Михайло Ухман, давній друг "Хаммера". Окрім фронтових інтерв'ю побратимів, команда записала розмови зі сім'єю, литовськими та британськими друзями воїна.

Презентація стрічки відбулася за участі родичів, побратимів та громадськості. Михайло Ухман розповів, що робота над проектом тривала півтора року. У фільмі зібрані спогади дружини, батьків, друзів Бобанича, а також архівні відео з фронту та вишколів.

"Тарас працював юристом. Та коли у 2014 році росія розв'язала війну проти України, він покинув цивільне життя і пішов воювати. Він шість років воював у 1-й штурмовій роті ДУК "Правий сектор" під командуванням Дмитра Коцюбайла ("Да Вінчі"). Після повномасштабного вторгнення росії Тарас очолив 2-й батальйон ДУК "Правий сектор". Воював на Київщині та Харківщині", - зазначив М. Ухман.

Фільм вже презентували у Києві та Львові, тривають переговори щодо показів за кордоном - у США та Канаді.

Нагадаємо, Тарас Бобанич загинув 8 квітня 2022 року в бою під Ізюмом. Він був керівником Львівського обласного осередку партії "Правий сектор" та заступником командира ДУК ПС.

Скромні штрихи біографії

Ігор Микитович добре відомий жителям Тернопільщини. Володіючи глибокими знаннями у галузях мистецтвознавства та краєзнавства, Ігор Дуда надовдовижу скромний у побуті. Викликає захоплення його неймовірна працездатність. Всупереч своїм поважним рокам і благородній сивині, Ігор Микитович молодий духом, стрункий, енергійний і сповнений нових творчих планів.

Ігор Дуда народився у с. Ганчова Краківського воєводства в Польщі. Батьки Микита та Марія прищепили йому любов до праці. Після виселення з Лемківщини від 1945 р. проживав у Монастириськах. У 1961 р. І. Дуда закінчив Львівський технікум легкої промисловості і від того часу проживає у Тернополі. Вищу освіту здобув у 1973 р. на факультеті теорії та історії мистецтв в Інституті живопису, скульптури та архітектури Академії мистецтв у м. Ленінград (Санкт-Петербург).

Як згадує ювіляр: "Свого життя без книг я не пам'ятаю взагалі: книги оточували мене з дитинства, і їх було дуже багато. Я розумів, що всім я ніколи не осилию і потрібно буде віддавати перевагу чомусь одному на шкоду іншому. Вибором життєвого шляху я теж зобов'язаний книгам, які завжди були поруч".

Педагог, художник, мистецтвознавець
У 1966-1991 рр. Ігор Микитович -

10 березня мистецтвознавець, краєзнавець, педагог, дог- голітній директор (1991-2021) Тернопільського обласного художнього музею Ігор Микитович Дуда відзначить 85-річчя.

на педагогічній роботі у Тернополі: у ПТУ №8, Республіканській школі декораторів-рекламознавців, кооперативному технікумі, педінституті (нині - ТНПУ), обласному інституті підвищення кваліфікації вчителів. У 2005-2014 рр. за сумісництвом працював доцентом ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Від 1991 р. Ігор Дуда - організатор і директор Тернопільського обласного художнього музею. Також він співорганізатор художніх музеїв, музеїв-кімнат в області, автор каталогів про художників краю, обласного художнього музею. Як мистецтвознавець друкується з 1972 р. Працює в галузі прикладної графіки, художнього оформлення, рисунка і реставрації живопису; оформляє афіші, буклети, емблеми, герби, книжки та ін.

Краєзнавець і «твердий лемко»

Багато людей старшого покоління

ня ще пам'ятають таких колоритних, одних з перших дослідників історії рідного краю, як П. Медведик, І. Герета, В. Хома, Г. Чернихівський, Б. Головин, Б. Хаварівський, О. Черемшинський та інших, які внесли свій вагомий доробок у дослідження історії нашого краю. Шкода, що ці велети краєзнавства відійшли у засвіти. І нині, по праву, І. Дуду вважають одним із старіших серед краєзнавців краю.

Ігор Дуда - автор краєзнавчих путівників про "Бучач" (1985), "Борщів", "Тернопіль. Що? Де? Як?" (1989), "Тарас Шевченко на Тернопільщині", "Земля Тернопільська" (усі три в співавторстві з Б. Мельничуком), "Тернопільщина літературна. 325 імен на карті області", "Монастирська", "Тернопіль: 1540-1944". Ч. І. (2010) і "Тернопіль: 1944-1994" Ч. ІІ. (2018) та ін. Також у творчому доробку ювіляра - понад тисяча статей, опублікованих у газетах, журналах,

Усмішка сина - у благородних вчинках бережанців

У Бережанському ліцеї ім. Віталія Скакуна відбувся патріотичний, літературно-музичний захід "Герої не вмирають". Педагоги, учні, представники влади та бережанці прийшли, щоб подякувати захисникам України за їхню мужність та незламність, помолитися за полеглих на війні героїв.

Навчальний заклад (колишня ЗОШ №3) пишається Героєм України, своїм незабутнім випускником, Почесним громадянином міста Бережани Віталієм Скакуном. З дитинства його пам'ятають чесним, привітним, людиною. Він любив читати книжки і малювати, відкривати для себе нові професії. Пізніше нелегку працю Віталія шанували в Україні та Польщі. Він подавав гарний приклад усім, вчив витрималості у спорті, яким захоплювався з дитячих років.

Віталій любив рідне місто зі старовинним Бережанським замком та пам'ятками архітектури національного значення, Райським парком зі столітніми деревами і цілющими джерелами, з мальовничою красою навколишніх гір і затишних околиць. Святі почуття любові до рідної України юнак отримав у своїй родині. Він навчався у Львівському вищому професійному училищі №20, Національному університеті "Львівська політехніка".

Вихований в патріотичному дусі, з вірністю і щирістю справжнього українця, молодий бережанець захищав рідну Україну в АТО, за мужність у бойових діях нагороджений відзнакою. Про героїчний подвиг нашого краянина України і світ дізналися в перший день повномасштабного російського вторгнення. Тоді 25-ти річний морський піхотинець, відважний і нескорений бережанський воїн Віталій Скаун ціною власного життя підірвав

Генієський міст на Херсонщині і зупинив просування танкової колони, щоб не пропустити ворога на рідну землю, щоб захистити свою маму, бабусю, сестру, усіх нас, наймилішу серцю Україну. Командири і побратими 35-ї окремої бригади морської піхоти, в якій служив Віталій, ніколи не забудуть героїчного вчинку відважного бійця, вони пишаються Героєм і безмежно вдячні йому. За визначну особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі Указом Президента України від 26 лютого 2022 р. матрос Віталій Скаун удостоєний звання "Герой України" з врученням ордена "Золота Зірка" (посмертно).

Іменем мужнього захисника назвали вулицю в рідному місті, а на фасаді Бережанського ліцею, який також носить почесне ім'я Героя, встановили меморіальну таблицю на його честь. Тут учні і вчителі ставлять квіти, запалюють свічки, щоб знову доторкнутися серцем і душею до немирного подвигу вірного сина України.

Під час пам'ятного заходу в Націо-

нальний день молитви на території ліцею відкрили та освятили погруддя Герою України Віталію Скакуну, автором якого є скульптор Олександр Канібор. Священники Василь Онищук і Володимир Зайчук провели молебень за мир в Україні.

Зворушливими патріотичними композиціями у чудових вишиванках вітали гостей учасники зразкового ансамблю танцю "Розмарія", учні у віршах та піснях славили подвиги захисників і звеличали зболену війною, але нескорену і найдорожчу Україну. Педагоги Олег Мандзій, Юрій Васенко, Андрій Проць, Юрій Картель проникливо виконали пісню "Плакала калина". Гордістю за рідну Україну та вдячністю всім воїнам, Героєві і його родині був виповнений виступ директорки ліцею Галини Головацької. Колектив навчального закладу постійно допомагає солдатам на фронті, організовує благодійні ярмарки, плете маскувальні сітки, виготовляє окопні свічки, тут проводять мистецькі концерти на підтримку ЗСУ.

З ніжними молитовними почуттями і материнською любов'ю звернулася до присутніх мати Героя Віталія Скакуна - добродійка Орися Качмарик. В цю сокровенну мить вона бачила сонячну усмішку і лагідний погляд найдорожчого сина в усіх добрих вчинках учнів та вчителів ліцею, вдячних бережанців, які молитвою та любов'ю вшановують її дорогу і люблячу дитину, її гордість.

Михайло МИХАЙЛИНИН

«Світ у дитячих долонях»

За сприяння департаменту освіти і науки Тернопільської військової адміністрації та Тернопільського обласного комунального центру науково-технічної творчості відбувся обласний заочний конкурс художньо-технічної творчості "Світ у дитячих долонях". У заході взяли участь 268 учасників із 55 закладів загальної середньої та позашкільної освіти області, які подали 292 роботи.

Учасники конкурсу створювали малюнки на теми: "Безхмарне небо", "На крилах мрії" та світлина під гаслом "Краса мого світу". Кожен малюнок чи світлина просякнуті безмежним патріотизмом, зворушливі, адже створені дитячими руками та серцем.

Діти України мають право на щасливе майбутнє, посмішки, ігри, затишну оселю, дружнє родинне коло, обійми тата та мами, мрії, спокій та мир. Проте агресор позбавив їх звичайного щасливого дитинства. Ворог приніс з собою обстріли, руйнування, окупацію. Ди-

конкурсу були приємно вражені такою великою кількістю талановитих робіт. Усі вони - щирі, емоційні, відверті. В них відображена любов до України, віра у краще майбутнє. Переможців та призерів конкурсу нагороджено дипломами департаменту освіти і науки обласної

військової адміністрації. Після демонстрації виставки з 3 по 7 березня у фойє Тернопільської обласної військової адміністрації, дитячі малюнки волонтери передадуть воїнам ЗСУ.

Наталія ПОПОВИЧ

Виставка борщівської вишивки

Міжрегіональний круглий стіл "Нематеріальна культурна спадщина як основний інструмент збереження української ідентичності" відбувся у Збаразькому замку.

Наукові співробітники Тернопільського обласного краєзнавчого музею представили виставку "Колекція борщівської народної вишивки з фонові збірки" - традиційного народного одягу, чоловічі, жіночі та дитячі строї, в яких сорочки мають густий орнамент, вишитий чорними

нитками, та композицію візерунків, що побутує на території колишнього Борщівського та Заліщицького районів.

Борщівська вишивка - це не просто одяг, це справжній літопис життя, витканий чорними нитками на полотні. Кожен візерунок, кожен стібок має своє значення, свою історію, що передається з покоління в покоління. Борщівська вишивка є свідченням незламності духу та багатовікової історії нашої країни.

До слова, у 2020 році борщівську народну вишивку внесено до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини.

«Творив у царині історичної прози»

Таку назву має бібліографічне видання, яке готується у Заліщицькій міській центральній публічній бібліотеці з нагоди 30-ліття від часу відходу у вічність письменника, журналіста і громадського діяча, члена НСЖУ та НСПУ Петра Ковальчука (27 березня 1931 року - 25 лютого 1995 року).

Петро Ковальчук
Листи до живих

“ТВОРИВ У ЦАРИНІ ІСТОРИЧНОЇ ПРОЗИ”

30 років з часу відходу у Вічність письменника, журналіста та громадського діяча Петра Ковальчука

Книги Петра Ковальчука: «Листи до живих», «Ростиславичі», «Отрок князя Василька»

Твори автора в книзі «Полювання на дика». Роман «Чисті криниці».

Спогади «Сонцелюб над Дністром», «Живий у слові» за ред. Ірини Ковальчук.

Світло пам'яті Петро Іванович 10 років був редактором районного часопису "Колос" (1965-1975), 17 років - власним кореспондентом газети "Вільне життя" (1975-1992) у південних районах Тернопілля. Упродовж багатьох літ після закінчення філологічного факультету Чернівецького університету творив у царині журналістики. З-під пера великого жителя, шанувальника слова вийшли сотні кореспонденцій, нарисів. Його знали й шанували в селах Заліщицького та Борщівського районів, де він часто бував.

Цікаві зустрічі на журналістських дорогах подарували значний життєвий досвід, який разом із глибоким знанням історії відіграли важливу роль при написанні П. Ковальчуком романів з історії нашого краю: "Листи до живих", "Ростиславичі", "Отрок князя Василька". Цей твір відзначений дипломом Всеукраїнського книжкового форуму і визнаний найкращою книгою 2003 року в номінації "Історичний роман". Перу автора належить і п'єса "Роман Горициві".

Романи "Ростиславичі" та "Отрок князя Василька" стали своєрідною лебединою піснею письменника. У них змальовані події XI століття, коли наші прадіди об'єднувалися проти зовнішнього ворога, але й водночас були міхусобиці. Події роману відбуваються й на території сучасної нашої області, зокрема на Теробовлянщині. Романи мають пізнавальне значення. Після їхнього прочитання навіть школяреві стане зрозумілою різниця між поняттями "Русь" та "росія".

Уродженець Борщівщини, із села Вовківці (нині Дністрове), понад 30 років жив і працював у Заліщиках. На будинку, де мешкав П. Ковальчук, відкрито меморіальну дошку,

а також на приміщенні, де працював Петро Іванович редактором "Колоса".

Завдяки невтомній праці дружини письменника Ірини Олексіївни після смерті Петра Ковальчука побачили світ його прозові, публіцистичні та драматургічні твори у книзі "Полювання на дика", роман "Чисті криниці", а також книги спогадів про нього "Сонцелюб над Дністром" та "Живий у слові". Художницею видань стала молода мисткиня-залищанка Наталія Шевчук, творче бачення якої підсилює історичний колорит текстів автора.

Книгу спогадів про письменника П. Ковальчука "Сонцелюб над Дністром" (авторка-упорядниця - Ірина Ковальчук) було репрезентовано на Міжнародній виставці у місті-партнері Тернополя - Ельблонзі (Польща).

Про автора історичних романів створений документальний фільм "Сонцелюб з-над Дністра" (режисер Я. Гевко, 2001 р.). Присуджується щорічна літературна премія імені Петра Ковальчука.

У Заліщиках чимало років діяла кімната-музей письменника в будинку на вулиці Ольжича, 52, де мешкав автор. Музей було засновано з ініціативи та участі дружини Ірини Олексіївни. В експозиції - матеріали про життя і творчу діяльність письменника, його речі, книги з автографами. Письменник і нині живе у своїх книгах та спогадах сучасників.

У Заліщицькій бібліотеці читачі можуть ознайомитися з книгами, про які йдеться в цьому дописі.

Оксана ДЯНІВ,
заслужена журналістка України,
редакторка газети "Колос"
у 2001-2022 рр.,
бібліограф Заліщицької міської
центральної публічної бібліотеки

У Верховній Раді побільшало депутатів з Тернопільщини... Пригадаймо, як голосували наші країни

Закінчення . Початок на 1 стор.

В окрузі №18 на Вінничині балотувався житель смт Микулинці, що на Тербовлянщині, Демчак Руслан Дмитрович, який набрав 2,55%. Варто зауважити, на цьому окрузі одним із фаворитів вважався на той час діючий нардеп Демчак Руслан Євгенійович, який у підсумку посів 3-є місце. Загалом, як показали тодішні вибори, однофамільці фаворитів набрали до 3% голосів.

Найвищий результат - 3-є місце - здобув уродженець Коронця, що на Монастирищині, тодішній нардеп Довбенко Михайло Володимирович, який балотувався на 84-у виборчому окрузі на Івано-Франківщині. Націоналіст Коваль Роман Ярославович, уродженець с. Соснів, що на Тербовлянщині, на Рівненщині набрав 5,07% голосів.

Балотувалися наші країни в одномандатних округах Київщини, Львівщини, Івано-Франківщини, Житомирщини, Дніпропетровщини, Вінниччини, Луганщини.

Як голосувала Тернопільщина

Подаємо п'ятірку політичних сил, котрі набрали найбільше голосів.

163-й виборчий округ (більша частина м. Тернопіль): політична партія "Слуга народу" - 29,11%, політична партія "Голос" - 20,31%, політична партія "Європейська солідарність" - 15,13%, політична партія ВО "Батьківщина" - 8,77%, політична партія "Сила і честь" - 5,74%.

164-й виборчий округ (м. Кременець, на той час - Збаразький, Лановецький, Підволочиський, Шумський райони, частина Кременецького району): політична партія "Слуга народу" - 33,32%, політична партія ВО "Батьківщина" - 14,14%, "Радикальна партія Олега Ляшка" - 10,84%, політична партія "Євро-

пейська солідарність" - 10,40%, політична партія "Голос" - 8,54%. 165-й виборчий округ (м. Бережани, менша частина м. Тернопіль, на той час - Бережанський, Зборівський, Козівський, Підгаєцький, Тернопільський райони, менша частина Кременецького району): політична партія "Слуга народу" - 28,99%, політична партія "Європейська солідарність" - 14,27%, політична партія "Голос" - 14,05%, політична партія ВО "Батьківщина" - 13,16%, "Радикальна партія Олега Ляшка" - 7,23%.

166-й виборчий округ (на той час Бучацький, Гусятинський, Монастириський, Тербовлянський райони): політична партія "Слуга народу" - 33,19%, політична партія ВО "Батьківщина" - 14,04%, політична партія "Європейська солідарність" - 11,50%, політична партія "Голос" - 10,63%, "Радикальна партія Олега Ляшка" - 8,64%.

167-й виборчий округ (м. Чортків, на той час Борщівський, Заліщицький, Чортківський райони): політична партія "Слуга народу" - 33,44%, політична партія "Голос" - 12,06%, політична партія "Європейська солідарність" - 11,52%, політична партія ВО "Батьківщина" - 10,47%, ВО "Свобода" - 9,07%.

По області політичні партії, які набрали більше п'яти відсотків: політична партія "Слуга народу" - 31,53%, політична партія "Голос" - 13,08, політична партія "Європейська солідарність" - 12,59%, Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" - 12,21%, політична партія "Радикальна партія Олега Ляшка" - 7,37%, політична партія Всеукраїнське об'єднання "Свобода" - 6,68%.

Депутати, обрані від округів Тернопільщини

Подаємо за округами п'ятірку кандидатів, які набрали найбільше голосів. 163-й округ: Богданець Андрій Володимирович (політична партія "Слуга народу") - 25,44%, Черкашин Максим Володимирович (політична партія "Голос") - 15,30%, Барна Степан Степанович (політична партія "Європейська солідарність") - 14,11%, Бицюра Леонід Олексійович (політична партія ВО "Свобода") - 11,55%, Пастух Тарас Тимофійович (політична партія "Об'єднання Самопоміч") - 5,96%.

Депутатом обраний Андрій Богданець - народився 13 липня 1983 року в смт Рокитне Рівненської області, освіта вища, на той час заступник

генерального директора ПрАТ "Пахофабрика Тернопільська", безпартійний, проживав у Тернополі.

164-й округ: Василів Ігор Володимирович (політична партія "Слуга народу") - 21,42%, Головка Михайло Йосифович (політична партія ВО "Свобода") - 20,94%, Боярський Вадим Андрійович (політична партія ВО "Батьківщина") - 14,47%, Чоботарь Валерій Георгійович (політична партія "Європейська солідарність") - 10,72%, Кравець Володимир Васильович (самовисування) - 8,90%.

Ігор Василів народився 16 листопада 1979 р. в Тернополі, освіта вища, на той час фізична особа - підприємець, безпартійний, проживав у Тернополі.

165-й виборчий округ: Чайківський Іван Адамович (самовисування) - 34,26%, Юрик Тарас Зіновійович (політична партія "Європейська солідарність") - 18,06%, Кіселевич Володимир Володимирович (політична партія "Слуга народу") - 16,92%, Мартюк Василь Іванович (політична партія "Голос") - 9,30%, Репела Петро Йосипович (політична партія ВО "Батьківщина") - 7,63%.

Іван Чайківський народився 29 травня 1972 р. в с. Настасів Тернопільського району, освіта вища, на той час директор ТОВ "Корпорація "Агропродсервіс", член Аграрної партії України, проживав в с. Великий Ходачків.

166-й виборчий округ: Люшняк Микола Володимирович (самовисування) - 30,95%, Сопель Ігор Михайлович (політична партія "Слуга народу") - 22,22%, Стечишин Алла Василівна (самовисування) - 10,71%, Бліхар Володимир Васильович (ВО "Батьківщина") - 8,78%, Вітвіцький Олег Іванович ("Голос") - 8,14%.

Микола Люшняк народився 8 лютого 1974 р. в м. Бережани, освіта вища, на той час народний депутат України, безпартійний, проживав в с. Петриків Тернопільського району.

167-й виборчий округ: Гевко Володимир Леонідович (політична партія "Слуга народу") - 22,20%, Шматько Володимир Петрович ("Сила людей") - 16,77%, Квач Алла Василівна ("Голос") - 13,80%, Сиротюк Олег Мирославович (ВО "Свобода") - 11,08%, Барна Олег Степанович (політична партія "Європейська солідарність") - 8,42%.

Володимир Гевко народився 20 серпня 1975 р. в смт Товсте, що на Заліщанщині, освіта вища, на той час директор ТОВ "Навчально-консалтингова компанія "Профі-Центр", проживав у Тернополі.

Депутати-уродженці нашого краю

Також наші земляки були у 2019 р. обрані нардепами за списками політичних партій, зокрема:

Кубів Степан Іванович (19 березня 1962 р.н., с. Мшанець, що на Зборівщині) - на той час перший віце-прем'єр-міністр - міністр економічного розвитку і торгівлі України, працював головою НБУ (2014 р.), член політичної партії "Європейська солідарність", №12 її виборчого списку, проживав у Львові. Марченко Людмила Іванівна (28 березня 1983 р.н., м. Сміла, Черкаської області) - на той час провідний фахівець департаменту навчання і розвитку персоналу ТОВ "Епіцентр К", член політичної партії "Слуга народу", №63 її виборчого списку, закінчила ТНЕУ, проживала у Тернополі.

Синюток Олег Михайлович (14 лютого 1970 р.н., с. Куропатники, що на Бережанщині) - голова Львівської ОДА з грудня 2014 до 11 червня 2019. Член політичної партії "Європейська солідарність", №9 її виборчого списку, проживав у Львові.

Стефанчук Руслан Олексійович (29 жовтня 1975 р.н., м. Тернопіль) - згодом навчався і проживав у Хмельницькому, на той час радник Президента України - Представник

Президента України у Верховній Раді України, безпартійний, включений до виборчого списку політичної партії "Слуга народу" під №2, проживав у Києві.

Фріз Ірина Василівна (25 вересня 1974 р.н., с. Шупарка, що на Борщівщині) - на той час міністр у справах ветеранів України, член політичної партії "Європейська солідарність", №13 її виборчого списку, проживала в селі Чайки Києво-Святошинського району Київської області.

Цабаль Володимир Володимирович (25 квітня 1985 р.н., м. Кременець) - локальний партнер ТОВ "МакКінзі і Компанія Україна", член політичної партії "Голос", №12 її виборчого списку, проживав у місті Буча Київської області.

Цимбалюк Михайло Михайлович (21 листопада 1964 р.н., с. Пасічна Надвірнянського району Івано-Франківської області) - генерал-лейтенант міліції, доктор юридичних наук, заслужений юрист України, двічі экс-голова Тернопільської ОДА, почесний громадянин міст Бучач, Підволочиськ та Монастириська; член політичної партії ВО "Батьківщина", №15 її виборчого списку, проживав в Києві.

На межі проходження тоді залишилися Шараськін Андрій Андрійович (20 вересня 1977 р.н., м. Тернопіль) - учасник російсько-української війни, керівник ПП "Театральна компанія Андрія Шараськіна", №20 політичної партії "Голос", проживав у Тернополі; Калаур Іван Романович (4 липня 1968 р.н., м. Підгайці) - доктор юридичних наук, заслужений юрист України, завідувач кафедри ТНЕУ, безпартійний, №132 виборчого списку "Слуга народу", проживав у Тернополі. Згодом вони стали нардепами. І. Калаур 2 вересня 2019 р. після того, як склали повноваження 5 народних депутатів з фракції "Слуга народу", що увійшли до складу Кабінету Міністрів. А. Шараськін 6 листопада 2020 р. отримав мандат замість Святослава Вакарчука, який склав повноваження депутата.

А чи працювали і чи працюють якісно наші обранці у стінах Верховної Ради, вже вирішувати вам... В. К.

Право Майже 5 мільйонів видурив «на розвиток бізнесу»

Колегія суддів Тернопільського апеляційного суду відхилила апеляційні скарги обвинуваченого Володимира Г., його захисника та представників потерпілих Ч. і Б., залишивши без змін вирок Тернопільського міськрайонного суду від 6 листопада 2024 року.

Як встановило слідство, у період з березня 2019 року по травень 2020 року Володимир Г., зловживаючи довірою шістьох знайомих, виманив у них понад 4,6 млн грн. Обвинувачений неодноразово звертався до потерпілих, запевняючи, що йому потрібні кошти для ведення бізнесу, придбання автомобілів або запчастин. Крім того, одному із потерпілих він обіцяв пригнати легковий автомобіль з-за кордону, взявши за це 800 доларів США передоплати, однак зобов'язання не виконав.

Суд першої інстанції визнав Володимира Г. винним у шахрайстві за частинами 2, 3, 4 статті 190 Кримінального кодексу України та призначив йому покарання у вигляді 7 років позбавлення волі. Також частково було задоволено цивільні позови потерпілих, відповідно до яких обвинувачений має виплатити 8 тис. доларів США та понад 78 тис. євро матеріальної шкоди. Окрім того, потерпілим Ч. і Б. він зобов'язаний сплатити по 50 тис. грн моральної шкоди та по 15 тис. грн за правову допомогу.

Не погоджуючись із цим рішенням, Володимир Г. та його адвокат оскаржили вирок, наполягаючи на відсутності складу злочину та вимагали виправдання. Водночас представники потерпілих Ч. і Б. просили суд посилити покарання до 8 років позбавлення волі та повністю задовольнити цивільні позови.

Колегія суддів апеляційного суду, детально вивчивши матеріали справи, підтвердила доведеність вини

обвинуваченого. Вона дійшла висновку, що шахрайські дії Володимира Г. носили системний характер, були спрямовані на незаконне заволодіння чужими коштами, а його аргументи про цивільно-правові відносини з потерпілими не витримують критики.

Суд апеляційної інстанції також зазначив, що потерпілі вже отримали часткове відшкодування матеріальної шкоди за рішеннями цивільних судів, тому повторне стягнення цих сум є неможливим. Водночас аргументи сторони захисту щодо недостатності доказів та неправильної кваліфікації злочину були відхилені.

Таким чином, рішення суду першої інстанції залишилося без змін: Володимир Г. проведе 7 років за ґратами, а потерпілі отримають часткове відшкодування збитків. Це рішення вкотре підтверджує, що правосуддя стоїть на захисті потерпілих від шахрайських схем і недобросовісних ділків.

Дмитро ЯКИМЧУН

21 лютого 2025 року Тернопільський апеляційний суд переглянув вирок Шумського районного суду щодо Олександра Г., якого звинувачували у замаху на вбивство. Конфлікт між двома односельцями, що виник через суперечку про війну, завершився тяжкими наслідками. Суд частково задовольнив апеляційні скарги, змінивши кваліфікацію злочину на умисне тяжке тілесне ушкодження та зменшивши строк позбавлення волі.

Із зали суду: посварилися через війну

кров, він злякався, спробував надати першу допомогу, зателефонував сестрі та попросив викликати швидку. Юрій П. вивих, але отримав тяжкі поранення.

Судові розгляди та рішення Шумський районний суд 3 жовтня 2024 року визнав Олександра Г. винним у замаху на вбивство (ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 115 КК України) та засудив його до 8 років ув'язнення. Проте захист подав апеляцію, наполягаючи на тому, що обвинувачений не мав наміру вбивати, а лише завдав удар у стані емоційного збудження. Адвокат просив пом'якшити покарання і навіть звільнити підзахисного від відбування покарання. Колегія суддів апеляційного суду,

переглянувши справу, дійшла висновку, що дії обвинуваченого слід кваліфікувати як умисне тяжке тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 121 КК України). Було враховано щире каяття підсудного, його позитивну характеристику за місцем проживання, а також те, що він не був судимий раніше. Водночас суд не погодився з вимогою захисту звільнити Олександра Г. від реального відбування покарання, оскільки злочин був скоєний у стані алкогольного сп'яніння, що є обтяжуючою обставиною.

Остаточний вирок

Тернопільський апеляційний суд ухвалив змінити вирок, перекваліфікувавши злочин та призначивши Олександру Г. покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. Це рішення стало компромісом між суворістю правосуддя та пом'якшувачими обставинами справи.

Дмитро ЯКИМЧУН

Кого можуть мобілізувати з 1 березня: деталі призову

З 8 лютого до 9 травня в Україні триває воєнний стан та загальна мобілізація. Це означає, що призов до лав Збройних сил України провові відносини з потерпілими не витримують критики.

Хто підлягає мобілізації з 1 березня

До служби можуть бути призвані особи, які відповідають визначеним критеріям придатності:

- військовозобов'язані чоловіки віком 18-60 років, якщо вони не мають відстрочки чи бронювання;
- особи 25-60 років без досвіду військової служби, які визнані придатними;
- чоловіки, яких раніше зняли з військового обліку, але вони знову визнані придатними;
- громадяни, які мали статус "обмежено придатний" - цей статус скасовано.

Призовники (чоловіки до 25 років, які не проходили військову службу) можуть йти на службу лише за власним бажанням.

Нові правила проходження ВЛК

З 1 березня всі документи військово-лікарської комісії (ВЛК) оформлюватимуть в електронному вигляді. Це має спростити процедуру, однак є ризики - військовозобов'язані можуть зіткнутися з труднощами, якщо не матимуть із собою необхідних медичних довідок.

Час на проходження ВЛК: - стандартний термін - 4 дні; - за необхідності може бути продовжений до 14 днів.

Мобілізація після 50 років

Українців віком 50+ можуть мобілізувати на загальних підставах. Водночас рекомендується направляти їх на службу в частинах забезпечення, а не в бойові підрозділи. Зокрема, їх можуть залучати до: - територіальної оборони (охорона стратегічних об'єктів, підтримка громадського порядку); - підрозділів матеріально-технічного забезпечення (логістика, ремонт військової техніки, транспортні перевезення); - медичних частин (санітари, водії евакуаційних машин, медперсонал); - зв'язку та кібербезпеки (обслуговування систем зв'язку, кіберзахист військових об'єктів).

Контракт для молоді 18-24 років

Чоловіки без військового досвіду

віком 18-24 років можуть укласти спеціальний контракт на 1 рік. Він передбачає:

- фінансове забезпечення до 1 млн грн;
- службу в бойових бригадах після проходження навчання;
- перші 6 місяців виконання бойових завдань на передовій.

Цей контракт є добровільним - про примусову мобілізацію молоді не йдеться.

Зміни у бронюванні військовозобов'язаних

З 1 березня 2025 року частина українців втратить право на бронювання від мобілізації. Уряд переглянув правила надання відстрочки, і тепер лише деякі категорії працівників зможуть гарантовано отримати бронь.

Хто отримає 100% бронь від мобілізації

- медичні працівники;
- прокурори антикорупційної прокуратури;
- працівники підприємств з виробництва зброї, дронів та інших військових товарів;
- спеціалісти енергетичного, ядерного, вугільного, нафтогазового секторів;
- співробітники оборонно-промислового комплексу (ОПК);
- будівельники фортифікаційних споруд;
- рятувальники, сапери, пожежники та інші працівники ДСНС;
- поліцейські.

Хто може розраховувати на 50% бронювання

- державні службовці категорій "Б" і "В";
- працівники органів державної влади та місцевого самоврядування;
- працівники компаній, що надають послуги зв'язку та інтернету;
- співробітники міжнародних і гуманітарних організацій.

Хто точно не отримає бронювання

- особи з офіційною зарплатою

менше 20 000 гривень на місяць;

- працівники неофіційного сектору або ФОПі;
- особи, які не оновили військово-облікові дані;
- ті, хто перебуває у розшуку за невяку за повісткою;
- особи, які не повідомили ТЦК про зміну місця проживання.

Кого зі студентів можуть позбавити відстрочки

Студенти можуть отримати відстрочку, якщо навчаються на денний чи дуальний формі навчання (перша або послідовна вища освіта). Однак право на відстрочку не надається чоловікам, які:

- навчаються заочно або на вечірній формі;
- отримують другу або наступну вищу освіту;
- проходили строкову службу;
- навчалися на військовій кафедрі.

З 1 березня відстрочку можна оформити через державний застосунок "Резерв+".

Базова військова підготовка для студентів

З наступного семестру в українських університетах запровадять обов'язковий курс базової загальновійськової підготовки. Якщо студент не дасть нормативи або відмовиться від курсу, його можуть відрахувати з вишу.

Мобілізація жінок з 1 березня

В Україні триває мобілізація, але для жінок вона залишається добровільною. На сьогодні у ЗСУ служать близько 68 тисяч жінок, і ця кількість може зрости, якщо українки виявлять бажання приєднатися до армії.

Чи можуть мобілізувати жінок-медиків

Жінки-медики перебувають на військовому обліку. До цієї категорії належать:

- лікарі,
- стоматологи,
- фармацевти,
- медсестри.

Однак навіть військовозобов'язаних медиків мобілизують лише за їхнім бажанням. Якщо така фахівчиня заборонена на підприємстві, її не можуть призвати навіть у разі добровільного рішення.

Віїзд за кордон для жінок

Жінки-медики, як і представниці інших професій, можуть вільно виїжджати за кордон.

Дмитро ЯКИМЧУН

Стріла Купідона

Цього вечора Катря поверталася із дискотеки додому сама. І зовсім не тому, що кавалерів не було. Ні, хлопці липнули до неї, мов мухи до меду, лише біда: той єдиний, про кого мріяла і кого бажала, не звертав аніякісінької уваги, не помічав теплих дівчачих поглядів і взагалі схилявся чомусь до брюнеток, смаглявих, схожих на циганочок, струнких і довгоногих дівчат - Катя, на жаль, була блондинкою. Одного разу вона навіть у відчай перефарбувала волосся у темний колір. Однак її коханий Роман і не помітив отєї зміни. Катря йшла, витираючи слізи. Місто вже спало, лише де-не-де світилися, наче очі якогось химерного звіра, вікна багатопверхівок. Засніжені вулиці у сяйві місяця здавалися кришталевими, тому Катря помітила стрілу лише тоді, коли, спіткнувшись, ледь не впала на відкритую стежку, що вела через парк. "Нічого собі", - подумала Катря, придивившись. Стріла була золотого. - Віддай! - обізався над вухом дитячий голосок, і Катря, задерши голову, зойкнула від несподіванки. У морозному повітрі прямо над нею висів золотоволосий, симпатичний хлопчик, років семи, одягнений у щось, схоже на білосніжну тогу. Він тримав у пухлястих ручках золотий лук і здавався страшенно розгніваним. - Віддай мені стрілу, не твоя, - каянувало малюток. - Мені незручно так розмовляти, - прийшла до нього Катря. Хлопчик пхикнув і неохоче спустився голими ноженятами просто на сніг. - Тобі не холодно? - здивувалась Катря. - Мені ніколи не буває холодно, - задер носа хлопчисько. - Справжнє кохання жагуче, мов полум'я. Лише тепер Катря помітила за спиною малого складені білосніжні крила. - Ти - янгол? - зачаровано запитала дівчина. Хлопчик зітхнув: - Та ні, не зовсім. Я - Купідон. Він ще раз зітхнув. - Треба ж, скільки тисячоліть живу, а, на тобі, сьогодні вперше не влучив, не долетіла моя стріла до твого серця. - Не біда, - втішила його дівчина. - Я і так закохана по вуха, у Петра. - У Петра! - зневажливо скривився Купідон. - Наче і розумом, і вродою Бог не обділив... Він пошукав очима невелику кучугуру і зручно вмовстився на ній, немов на траві. Катря перевела подих. - Що ти маєш на увазі? - поцікавилась вона. - Віддай стрілу, тоді скажу, - хитро примружив очі Купідон. Катря подумки порахувала до десяти. - А не скажеш - зламаю! - і дівчина підняла стрілу догори. - Обережно! - аж підстрибнув Купідон. - Золоті стріли - не іграшки! - Тоді розповідай, що знаєш! - стріла тоненько заспівала у морозяному повітрі.

Людина без серця

Притча

П одному селі жив самотній похмурий чоловік. Завжди замкнутий та сумовитий, у сирій одежі, він навіював страх на сільських дітлахів. Якось маленький хлопчик почув, що цього чоловіка назвали "людиною без серця". "Як так може бути? - думав малий і не міг заспокоїтися. - Може його серце закутане в багато перин? А може, воно дуже маленьке..." Ці припущення не давали йому спокою певний час. За кожної можливості хлопчина спостерігав за цим дивним чоловіком. Правда, нічого особливого не помічав, крім великої самотності, якою віяло від цієї людини. Він проживав одиноким в кінці села, під самим лісом, і ні з ким із односельців не товаришував. Якось хлопчик гуляв і побачив його. Пішов за ним стежиною до лісу. "Чоловік без серця" сів під розлогим деревом і дістав щось із кишені. Хлопчик із-за дерева спостерігав. Чоловік розмотав чисту шматину, дістав з неї скибку хліба і почав неквапливо їсти. Було літо - зелене, веселе, сонячне. Кілька синичок прилетіли і стали клювати крихти прямо чоловікові з руки. Хлопчик від здивування був сам не свій - цього страшного чоловіка не боялися пташки. Переборюючи страх, малий вийшов зі схованки і став неподалік.

■ Давид ніяк не міг зрозуміти, що трапилося з Адріаною. Його кохана дружина завжди була спокійною, адекватною і турботливою жінкою. А тут, наче збожеволіла, геть перестала контролювати свої емоції.

- Люба, - заспокоював він її. - У тебе наче гормони більше не грають, а ведеш себе ганебно. - Хто б говорив? - кричала Адріана. - Маєш коханок, а мені мізки пудриш. Я знайду і введу на чисту воду лярву. Доня навчається за кордоном. Хоча б її постидався. - Досить вигадувати, мене та себе принижувати безглуздими претензіями. Давно не цікавлюся іншими жінками. Ти говориш повну нісенітницю... Давид вийшов на вулицю вдихнути свіже повітря. Він не міг більше вислуховувати весь цей бруд, який останнім часом виливала на нього дружина. В голові не вкладалася її поведінка. Минулого тижня ввірвалася до нього в офіс і зчинила скандал, почала ображати лайкою його молодшу секретарку. Василя ж не виправдовувалася, не було ж за що. Опісля дівчина розплакалася, він вивчався і заспокоював її. Навіть завчасно відпустив додому. Буквально вчора знову примчала дружина і вже причепилася до заступниці. Правда, Ірина в боргу не залишилася. Верещали обоє так, що було на що подивитися. - Що у вас відбувається? - питала обурена співробітниця. - Ні я, ні Ірина Богу духа не винні. Твоя Адріана так мене знервувала, що вже заспокоїливі п'ю. - Пробачте, колеги. Я й сам не розумію, що з нею коїться. Через кілька днів після роботи подзвонив до Світлани - найліпшої колежанки Адріани. - Слухай, - просив Давид, - давай сьогодні зустрінемося в кафе. Є серйозна розмова. Чоловік усе її розповів. - Зрозумій, - казав у розпачі Давид, - їй щось наснилося чи просто себе накрутила. Немає жодного

■ Про одруження Кирило навіть і не думав, він мав приклад старшого брата перед очима.

Брат Антон рано одружився зі своєю однокласницею, у нього син Іванко народився, а дружина Олеся була дуже симпатична. Але вся їхня заоханість незабаром минула і Антон ходив злий. - Ти чого? - дивувався тоді ще сімнадцятирічний Кирило. - У тебе Олеся така гарна. - Не намагайся зрозуміти, просто ніколи не одружися, якщо не хочеш собі життя зіпсувати, - сердився, відповідаючи на розпитування Антон. - Олеся була хорошою, поки не народила. Тепер їй потрібна тільки дитина, а від мене всього треба, але тільки не мене самого, розумієш? Брат був усім незадоволений і незабаром розлучився. Та ще й жалівся, що тепер аліменти треба платити. Потім у Антона стали інші дівчата з'являтися, але він з жодною довго не затримувався. - Вони мене в шлюб завести хочуть, їм тільки це і треба, але я тепер навчений, мене тепер одружитися ніхто не змусить, - повчав він молодшого брата. - Сам дивись, дівчат навколо повно, одна пішла - відразу інша з'являється. І Кирило братові вірив. Жив з батьками, працював із батьком на автосервісі. Машина він змалку любив і відчував. Батько садив його за кермо старої машини і вчив їздити. У Кирила тоді ледве ноги до педалей доставали. - Пам'ятаєш я обіцяв тебе із дівчиною познайомити? Оленка сьогодні на білій машині під'їде, у неї там щось барахлит, ти подивися? - Антон по плечу брата полпескав, і пожартував: - Ще дякувати мені будеш, а то ти в нас щось у дівках засидівся! Надвечір біла машина під'їхала, з неї приємна дівчина вийшла. - Здрастуйте, ви Кирило? Мені рекомендували вас. Вона не дуже була схожа на знайомих Антона. Кирило зробив їй машину навіть швидше, ніж обіцяв. А коли вона її забирила, запропонував зустрітись, і Оленка погодилася... - Ну що, Оленка гарна дівчина? - спитав Кирила при зустрічі Антон. - А я тобі казав, ти тільки не закохайся в неї, в таких не варто закохуватися! Йому Олена з кожним днем все більше подобалася. Але натяки брата були неприємні, Олена зовсім не така дівчина. - Переїдь до мене, мамі ти сподобалася, батькові теж, він на сервісі тебе бачив. Квартира у нас велика,

Ображена жінка

доказу, що я гуляю наліво. Найгірше, що Адріана перестала мені довіряти, її роз'їдають ревності. Якщо вона не шахтенється, життя у нас не буде. Подам на розлучення. - Стривай. Здається, знаю, чому подруга так змінилася. Десять місяців тому я сама розповіла їй, що ходжу до ворожки Мері. Вона й справді мені допомагає. Усю правду про бізнес і партнерів розповідає. Навіть час, коли вигідно укладати угоди, радить. Усе збувається. - Якесь маячня. І ти в це віриш, Светко? Я скептик і ніколи не слухав магів, їх розвелось до бісової матері. Всі вони аферисти. Яке сторіччя на дворі? - І твоя половинка так само спочатку відреагувала. Але потім запитала телефон Мері та пішла до неї на прийом. - І що далі було? - не терпілося Давиду. - Вона запевнила Адріану, що в тебе є дві коханки. Вони з тобою працюють на роботі. Одна молода, друга старша. От твоя дружина й припустила, що це секретарка, бо недавно до тебе влаштувалася, і

заступниця, бо вона розлучена. - Але це неправда. Я запевняю тебе і вже клявся-божився Адріані, що у мене немає жодної любоваски. Для мене це неприпустимо. Одружився і крапка, ніяких гульок. Жили - не тужили 20 років, і на тобі. Якесь пришелепкувата ворожка понавигадувала, а Адріана, добра душа, повірила. Ну, все, давай адресу цієї аферистки. Введу її на чисту воду. Треба з'ясувати правду. Щойно переступив поріг так званої Мері, почав голосно сміятися, впізнав колишню одногрупницю. - Яка зустріч, Маріє? Ще в інституті всім на картах гадала. Навіть не здивований. Лишень ти спроможна на таку підлість. Розповідай, що ти там наплела своїй дружині? Бо з моїми зв'язками закрию твою шарашкину контору, ти мене знаєш. - А я радію, що нарешті відістала тобі. Мріяла не один рік. - За що? - За те, що відштовхнув мене. Пригадай, як бігала за тобою. Закохалася до безтями. А ти лишень спав зі мною, потім покинув. Обра-

Кожен має свою долю

а батьки у мене добрі, все зрозуміють! - запропонував Кирило. Але Олена аж від цих слів змінилася на обличчі. - Ні, Кириле, ти що, я так не можу, це ж неправильно! - Як це неправильно? Ми ж дорослі люди, кохаємо один одного і можемо жити, як хочемо! Чи тобі, крім мене, ще щось потрібно? - посміхнувся Кирило, згадавши слова брата. - Ти, мабуть, мене з кимсь переплутав, а я звичайна дівчина, яка хоче бути за чоловіком, а не незрозуміло за ким. І дітей я хочу, а якщо тобі це не треба, знайди собі іншу, - Олена це сказала тихо, але Кирило бачив, що вона засмучена... Але вона мала рацію, одна справа запропонувати жити разом, і зовсім інша - запропонувати заміж вийти. Через два тижні Кирило зустрів свою Олену з квітами. - Вибач, що я такий нерозумний був, я не правий. Виходь за мене, я хочу бути з тобою разом завжди, дуже хочу!

Тетяна Андріївна була, м'яко кажучи, здивована, коли їхня єдина дочка Олена нарешті познайомила їх зі своїм обранцем. Хлопця дуже простого обрала, в автоматостерні працює, з татуваннями, він здався Тетяні Андріївні зовсім несерйозним. Але зазвичай зговорлива, Олена раптом вперлася: - Мамо, я його люблю і вийду за Кирила заміж! І Тетяні Андріївні довелося змиритися, як вона не була засмучена вибором Олени... Коли у Кирила та Олени через два роки синочок народився, Тетяна Андріївна була рада внукові. Але сподівалася, що донька до роботи повернеться. Олена завжди була активною, а тут зовсім вдома засіла. Коли стало зрозуміло, що Олена знову вагітна, Тетяна Андріївна не витримала: - Кирило, ти хочеш Оленці життя зіпсувати?! Вдома її з дітьми посадити?! Але Олена стала на захист чоловіка, вони люблять один одного і хочуть дітей, це їхнє життя! Антон пальцем біля скроні крутив, вважаючи, що брат вліз у халепу. А Олена і Кирило знайшли один одного і були щасливі. У них росли Артем, Олег і Валя, і вони ще більше любили один одного, ніж раніше... Коли дівчатам Олену і Валі виповнилося три, жінка повернулася на роботу. Коли Олена у відрядження поїхала, Тетяна Андріївна

зу затаїла на роки. Зненавиділа тебе і хотіла насолити. - Зачекай, це ж ти писала моїм батькам гидотні листи? Мовляв, ваш син покидьок, покинув вагітну дівчину. Сама чіплялася, проходу мені не давала. - Аякже. Бо карти не брешуть, ми мали бути найщасливішою парою. А ти взяв і зіпсував моє життя. Я й досі самотня. Ти зробив величезну помилку. Зійшовся з цією наївною куркою. Коли ж побачила Адріану, яка показала твоє фото, все, мене понесло. Це був мій шанс. Ошелесила її, коли назвала твоє ім'я, сказала скільки тобі років, який виш закінчив. І вона відразу опинилася в мене на гачку. Ти не повіриш, отримувала шалену насолоду, коли Адріана страждала, в її очах такий був біль. Сама, як мантру, повторювала, що всі чоловіки бабії. І твій не виняток. А зраду пробачити не можна. Кидай його. Я майже переконала бідолаху в цьому. Адріана довіряє мені в усьому. Якби ви розбіглися, якби зруйнувався ваш шлюб, лише б раділа. Тоді моя помста була б повною і солодкою. Твоя кохана не спить, мучиться і тобі, впевнена, життя не дає. - Ну, звісно, посіяла, змія, чорні зерна в її світлу душу. Ти хвора на всю голову. Скільки років минуло, а все ще не заспокоїшся. Я казав, що ніколи не поєднаю з тобою долю. Ти не розуміла, не хотіла чути. - І все ж, погодься, мені вдалося полоскотати нерви вашій ідеальній парі. - Значить так, усю бридоту записав на диктофон, цього мені достатньо. Затям, ще раз влізеш в мою сім'ю, начувайся, мало не здасться... Вже вдома Адріана слухала розмову чоловіка і Мері та картала себе, що повірила якісь шахрайці, яка її так нищо ошукала. - Тепер розумієш, - говорив Давид, - на що здатна ображена жінка, яку покинули. Хоча їй нічого й ніколи не обіцяв... Оксана ВОЛОШИНА

Як виростити здорову і сильну розсаду

Більшість рослин можна саджати у відкритий ґрунт, проте частина культур від посіву до фази справжнього листа стикається з безліччю проблем - бур'яни, шкідники, примхи погоди. У цьому випадку практичним рішенням є розсада, яка дає змогу мінімізувати ризики. На перший погляд може здатися, що посадка насіння - справа дуже проста, проте це тільки на перший погляд. Є головні правила, які дозволять виростити здорову та сильну розсаду.

Якісне насіння і ґрунт

У насінні важлива якість, а не кількість. Не економте, обирайте не тільки сорт і виробника, а й перевіреного продавця.

Накопана під вікном або на ділянці земля - найгірший вибір з можливих. Це може загубити рослину на початковому етапі. Ґрунт можна приготувати самостійно з дернової землі, торфу, перегною і піску у потрібних для тієї чи іншої культури пропорціях. Та найбільш оптимальний варіант - це готова стерильна ґрунто-суміш для розсади.

Тара і передпосівна обробка насіння

Вибір ємності залежить від необхідності пікіровки. Якщо вона планується, то ємність для посадки має бути великою. Це можуть бути ящики, горщики. Якщо пікіровка не потрібна, то краще вибрати касети, торф'яні таблетки або торф'яні горщики.

Коли йдеться про калібрування, прогрівання або заgartовування, обробку стимуляторами росту - для кожної культури ці процедури різні. Якщо насіння попередньо оброблене виробни-

ком - його відразу можна висаджувати.

Час посіву

Інформацію про початок посадки надає виробник - це середньостатистичні дані. Конкретніше її визначають за віком розсади і датою останніх заморозків. Наприклад, ви вирішили посадити помідори. Вік розсади до моменту пересадки у відкритий ґрунт має бути не менше 8 тижнів. Приблизний вік розсади до моменту пересадки у відкритий ґрунт такий: капуста - 5-6 тижнів; перець - 8-12 тижнів; помідори і баклажани - 6-8 тижнів; гарбузові (огірки, гарбуз, баштанні) - 2-4 тижні.

Правильна посадка і полив

Насіння кожної культури заглиблюють на певну глибину і висаджують на певній відстані. Чим дрібніше насіння, тим менша глибина загортання. Зовсім дрібне насіння розсипають на поверхні землі, не присипаючи. У середньому глибина закладання становить від 1 до 3 см.

Ґрунт зволожується до посіву, а не після. Інакше насіння буквально "затягує" вглиб ґрунту.

Умови вирощування

Рекомендується накривати ємності плівкою

Підживлення та профілактика хвороб

Хворобам можна запобігти, використовуючи знезаражені ґрунтосуміші, частіше провітрюючи розсаду та уникаючи перезволоження. Для підгодівлі краще застосовувати комплексне добриво в пропорції, зазначеній виробником.

Пікіровка і заgartовування

Розсаду у фазі четвертого справжнього листка пікують - пересаджують найбільш сильні рослини в окрему ємність. Так сіянці отримують потрібну кількість простору, світла та живлення. При пікіровці злегка вкорочують корінь, а саму рослину поміщають глибше, ніж до пересадки.

За тиждень-два до пересадки на постійне місце розсаду гартують - вносять на балкон, веранду, терасу. Переросла розсада не тільки ламається, а може й взагалі не прижитися. Якщо ви не встигаєте з посадкою, сповільніть ріст розсади - обмежте полив і проведіть позачергове заgartовування.

«Гаряча ванна» для кущів

Весняні роботи в саду починають з огляду дерев і чагарників. Березень - найкращий час для санітарного обрізування. Коли температура вже не опускається нижче 5 градусів, можна починати. Зрізи на гілках треба покрити тонким шаром садового вару.

Рани, отримані деревом узимку від поломки гілок або з інших причин, необхідно обробити (прибрати відламані гілки та замазати садовим варом).

Наступний пункт весняних робіт - боротьба зі шкідниками, що зимували на корі дерев. Для цього сад у березні необхідно обприскати водним розчином сечовини високої концентрації.

Лишайники на стовбурах дерев можна знищити за допомогою спеціальних скребоків та щіток, намагаючись не пошкодити деревину. А потім обробити 5-відсотковим розчином залізного купоросу. Робити це потрібно до початку сокоруху, інакше можна просто обпекти кору, що прокинулася.

І на вашому городі ростиме пекінська капуста

Ми звикли вирощувати білокачанну капусту, брюсельську, цвітну тощо, але мало хто знає, що у нашій місцевості можна сіяти, чи висаджувати з розсади пекінську капусту.

Пекінська капуста - це смачна та корисна рослина. Посів її на розсаду дає змогу отримати ранній урожай. Важливо правильно дотримуватися усіх етапів вирощування, щоб отримати здорові та міцні рослини.

Пам'ятайте, що пекінська капуста - це холодостійка рослина, яка здатна проростати при температурі від 4°C. Однак для нормального росту та розвитку вона потребує температури 15-22°C. При надмірному теплі і довгому світловому дні пекінська капуста може йти в цвіт, що негативно позначається на її врожаї. Тому для раннього збору врожаю найкраще використовувати розсадний спосіб вирощування.

Сіють насіння пекінської капусти на розсаду за місяць до висадки сіянців у відкритий ґрунт - наприкінці березня або на по-

чатку квітня, якщо ви хочете отримати ранній урожай, і наприкінці червня, якщо вам потрібна пекінська капуста для зимового споживання.

Оскільки культура не любить пікірування, найкраще сіяти насіння по три штуки в окремі торф'яні горщики або таблетки. Це дасть змогу уникнути травмування сіянців при пересадці. Насіння загортають у субстрат на глибину близько півтора сантиметри та тримають в темному, тепломі місці до проростання. Коли з'являться перші сходи, їх переміщають до світла, але температура для розсади повинна залишатися в межах 7-8°C.

У цей період полив здійснюють теплою відстояною водою, коли верхній шар ґрунту підсихає. Після поливу обережно розпушують ґрунт. Коли розсада пекінської капусти набере силу і розвинеться 2-3 справжні листочки, залишають лише найміцніший сіянець, а решту акуратно видаляють, щоб не пошкодити корені здорових рослин.

Що посадити у березні у відкритий ґрунт

У березні на ділянці можна висаджувати ранні культури, які не бояться нічних заморозків, і дерева, кущі.

Петрушка і кріп. Ці види зелені доволі невибагливі і ростуть майже в будь-якому ґрунті. Їх можна висаджувати, якщо температура кілька діб не падає нижче 3°. Сіють кріп і петрушку в борозенки глибиною 3 см на відстані 10 см один від одного.

Редиска. Можна висівати з початку березня, але насіння краще брати заздалегідь оброблене і знезаражене. Зробіть борозни глибиною 2 см на відстані 15 один від одного і

посійте насіння. Якщо очікуються заморозки з мінусовою температурою, то посіви краще накрити плівкою до появи листя.

Морква. З середини березня можна висаджувати ранні сорти моркви. Рекомендують сіяти моркву на грядках, які раніше були удобрені перегноєм. Зробіть глибокі борозни на відстані 20 см один від одного, і присипте їх золюю. Посійте насіння моркви, щільно засипте ґрунтом і полийте.

Горох. Цю культуру можна висаджувати, коли температура кілька днів поспіль не падає нижче 5-7°. На відстані 20 см один від одного зробіть грядки глибиною 4 см.

Спор

Як виступають тернопільські біатлоністи на чемпіонаті світу серед юніорів

26 лютого в шведському Естерсунді стартував чемпіонат світу серед юніорів, у якому беруть участь тернопільські біатлоністи - Тарас Тарасюк (юнаки), Тетяна Тарасюк і екс-тернополянка Олександра Меркушина (юніорки).

Варто порадити за Тараса Тарасюка, який у перший день чемпіонату посів 6-те місце серед 116 учасників в індивідуальній гонці на 12,5 км із чотирма вогневищими рубежами. Тернопільський біатлоніст з однією

штрафною хвилююною поступився лідеру - французю Антонену Гі (1 промах) 35,7 секунди. А загалом 16-річному спортсмену з Копичинців не вистачило 25 секунд до п'єдесталу. За швидкістю ходом Тарасюк став найшвидшим серед українців (і 13-м - серед усіх учасників), також показавши четвертий час у гонці за показником швидкострільності.

Після здобутку Тараса, його мати, майстер спорту України з біатлону, тренерка Людмила Сагайдак у соцмережі подякувала міському голові Копичинців Богдану Келічавому: "Щиро дякую вам, Богдане Вікторовичу, бо цей результат Тарас показав завдяки багатьом факторам, і ви перший повірили і підтримали. Ви як мер міста Копичинців вперше почали розвивати біатлон, і мало хто знає, що саме ви допомогли придбати першу пневматичну гвинтівку (і не одну)..."

Наступного дня під час жіночої індивідуальної гонки на 12,5 км з українкою найкращий час, 7-й, показала Олена Городна (+1.58,3; 2). Олександра Меркушина була 9-ю (+2.13,3; 2), Тетяна Тарасюк - 19-ю (+3.40,4; 2).

28 лютого відбулася юнацька біатлонна змішана естафета 4х2 км. Збірна України, за яку виступали

ФК «Самбір-Нива-2» з новим тренером вийшов до 1/16 фіналу

Тернопільський ФК "Самбір-Нива-2" активно готується до відновлення чемпіонату другої ліги, другу частину якого розпочне під керівництвом нового головного тренера 47-річного Романа Марича, останнім місцем роботи якого була ДЮФШ "Львів". Без змін у тренерському штабі залишаються асистент головного тренера Олег Яремчук та тренер воротарів Максим Пархоменко.

21 лютого тернопільський клуб, у контрольному поєдинку із багатьма забитими м'ячами, поступився стрийській "Скалі 1911".

ФК "Скала 1911" (Стрий) - ФК "Самбір - Нива-2" (Тернопіль) - 4:2.

Окрім того, "Самбір-Нива-2" бере участь у традиційному турнірі пам'яті заслуженого тренера України Ернеста Юста.

2 березня закінчився груповий етап цього турніру, "Самбір-Нива-2" у групі 2 зіграла внічию із 1:1 із представником аматорського чемпіонату України ФК "Миколаїв".

ФК "Самбір - Нива-2" (Тернопіль) - ФК "Миколаїв" (Миколаїв, Львівська область) - 1:1 (0:0).

Голи: Кицун (48) - Коваль (89 з пен.).

"Самбір - Нива-2": П. Ріпак, М. Бац, О. Перега, М. Коваль (В. Напуда, 46), В. Климак, Н. Янчишин (Д. Скочеляс, 46), А. Дорошенко (А. Вічепольський), М. Пежинський, М. Косішкін (М. Кицун, 46), Б.-Ю. Вишинський (В. Королюк, 46), В. Миц (М. Крамарчук, 46).

Нагадаємо, що тернопільські футболісти у попередніх поєдинках здобули перемогу над "Гірником" (Новояворівськ) - 3:1 і поступилися "Руху У-19" - 1:5 і таким чином пройшли до 1/16 фіналу, де зустрінуться із ФК "Мостиська-2".

Як ми уже писали, на Меморіалі Юста також брало участь й великоберезовицьке "Поділля", яке зазнало трьох поразок у трьох матчах від ФК "Жовква", "Турбо" (Березів, Самбірщина) і "Стріли" (Сулими) та, зайнявши останнє місце у групі 7, припинило свої виступи на турнірі.

Нагадаємо, що "Самбір-Нива-2" у другій лізі в групі А ділить передостаннє місце із ФК "Вільхівці", в обох команд після 12 поєдинків 11 очок. Весняну частину чемпіонату тернопільські футболісти розпочнуть 11 квітня домашнім поєдинком із одеським ФК "Реал Фарма", який займає останню сходинку турнірної таблиці.

В. К.

Стартувала зимова першість пам'яті Михайла Ковалю

2 березня у Тернополі на новому стадіоні зі штучним покриттям стартувала чергова зимова першість Тернопільщини з футболу. Цьогоріч вона носить ім'я президента ФК "Поділля", полеглого на війні майора ЗСУ, командира 55-го батальйону 63-ї ОМБр Михайла Ковалю.

Перед початком першого матчу відбулася урочиста церемонія відкриття змагань. У ній взяли участь родина загиблого Михайла Ковалю - дружина Маріанна, 8-річна донечка Міра та батько Олег Коваль. А також голова Асоціації футболу Тернопільщини Тарас Юрик, начальник управління молоді, спорту та іміджевих проєктів ТОВА Андрій Човган.

У вступному слові Т. Юрик відзначив значний вклад у розвиток тернопільського футболу і рідного клубу "Поділля" з Васильківців Михайла Ковалю. Завдяки його старанням у Васильківцях створена унікальна спортивна

Тернопільські біатлоністи здобули повний комплект нагород

Команда Тернопільської обласної ДЮОШ з біатлону у чемпіонаті України серед ДЮОШ та СДЮШОР у групі молодшій здобула повний комплект нагород. У перший день змагань, 26 лютого, у спринті 6 км (молодші юнаки) Андрій Сидяга (2010 р.н.) і Максим Ткачик (2010 р.н.) здобули відповідно друге і третє місце. Також цього ж дня у спринті 5 км (молодші дівчата) 3-є місце здобула Вікторія Цвях (2011 р.н.).

А вже 28 лютого у змішаній естафеті 4х5 км у групі молодшій - спортсмени ТО ДЮОШ з біатлону (Анастасія Змарко - без хиб, 4-й результат; Анастасія Доценко - без хиб, 2-й; Андрій Сидяга - 2 хиб, 2-й; Максим Ткачик - 2 хиб, 1-й), продемонструвавши за 1 год.3:23,3 здобули 1-е місце, випередивши найближчих суперників з Київщини на 3 хвилини 25,3 секунди. Вітаємо юних біатлоністів із вагомими здобутками!

В. К.

«Галичанка-ЗУНУ» здобула перемогу і зазнала поразки

1 і 2 березня у десятому турі чемпіонату України з волейболу у жіночій Суперлізі сезону-2024/2025 рр. тернопільська "Галичанка-ЗУНУ" зустрічалася із СК "Балта" (м. Балта, Одеської області).

У першому поєдинку тернопільські волейболістки у доволі напруженому поєдинку здолали

своїх суперниць.

СК "Балта" - "Галичанка-ЗУНУ" - 2:3 (23:25, 21:25, 26:24, 25:15, 10:15).

Наступного дня сильнішими виявилися представниці Одещини. Тернопільські волейболістки здобули перемогу лише у третій партії.

СК "Балта" - "Галичанка-ЗУНУ" - 3:1 (25:17, 27:25, 18:25, 25:21).

"Галичанка-ЗУНУ", маючи в активі шістьнадцять очок, після 16 поєдинків займає четверте, передостаннє місце турнірної таблиці.

«Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2» - срібний призер другої ліги

Тим часом у другій лізі тернопільський ВК "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2" здобув друге місце і вийшов у фінал чотирьох, матч якого 1-2 березня відбувався у Тернополі.

1 березня тернопільські волейболісти зустрічалися у півфіналі плей-оф із ДЮОШ "Юність" (м. Пустомити, Львівська область). І за результатами чотирьох партій вийшли до фіналу.

"Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2" - ДЮОШ "Юність" - 3:1 (25:18, 25:20, 23:25, 25:23).

Наступного дня, у неділю, тернопільські волейболісти у фіналі зустрілися із суперниками з Волині - ВК "Університет Лесі Українки", який у півфіналі здолав ВК "Група Патріот" з Київщини. Сильнішими виявилися волинські волейболісти, які перемогли у трьох партіях.

"Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2" - "Університет Лесі Українки" (Луцьк) - 0:3 (21:25, 20:25, 20:25).

В. К.

[illegible]

«Душа України в постелі»

Під такою назвою у Західноукраїнському національному університеті відбулося відкриття виставки тернопільського художника, голови Громадської організації "Пастельна гільдія України", керівника художньої студії "Релакс" м. Тернополя Володимира Кунціва. В експозиції - 24 полотна. Сюжети художника ваблять світлом, ліричністю, красою природи, наповнені гармонією і теплом, які він прагне передати своїм глядачам.

На Божій долоні...

День так підріс, що докине до неба кашкета
І холод змаліє, стече у минулість, як сні.
Радісно скрикне — хай чує усенька планета —
На Божій долоні жива борозенка весни.
Хай магія крил розмарить до обрію далеч
І сонця краплинки впадуть на торішні стежки.
Проліски зйдуть — перші надії побачень,
Торкнуться бентега твоєї й моєї руки.
З вирію вернеться юність з твоїми очима
І ангел зраділо ізнов прикипить до плеча.
Та поки весна, та поки весна за дверима,
Я — березень юний, а ти карооке дівча.
В світі оцьому такі ми кумедні й безгрішні
І книгу кохання нам рано, ой, рано читать.
Ще в цвіт не вбирались зустрічі перші і вишні,
Хоч зорі над нами, але не для нас ще горять.
Та вже на бузках веселі вітри розпівались,
Війнуло тепліну і дощик сійнувся рясний.
Тьохнуло серце: це сталося нарешті, це сталося! —
На Божій долоні живі борозенки весни.

Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

З редакційної пошти

«Нас пригощали борщем і піріжками зі словами «рідненькі...»

Нещодавно, за кордоном, я познайомилася з жінкою з Харкова. Коли вона почула, що я з Тернополя, то була надзвичайно рада нашому знайомству і розповіла мені свою історію.

Ранок 24 лютого 2022 року в Харкові розпочався у рази жакливіше, ніж в Тернополі: вибухи до оголошення війни, і мільйонне місто виїздить у невідомість, усі дороги переповненні.

Моя знайома була відповідальна за свою сім'ю: 77-річну маму і сина-старшокласника, її чоловік помер задовго до війни. Після десяти днів переховувань то в підвалі, то в метро їм вдалося виїхати.

Це був звичайний приміський поїзд, з дерев'яними лавочками для сидіння. Усі місця були зайняті людьми, кожен міг узяти з собою лише одну валізу з найнеобхіднішим, щоб не займати місця. Але і цих речей було так багато, що стати не було де. І так вони їхали з вимкненим світлом (тоді ще було світломаскування) через усю Україну.

Нарешті о третій годині ночі цей холодний, темний поїзд зупинився - відчинилися двері і яскраво освітленому вокзалі Тернополя.

"Я була вперше на Західній Україні, - розповіла мені харків'янка зі сльозами на очах. - Перше, що я побачила: світло і привітні обличчя тернополян. Як вони нас зустрічали! З борщем і піріжками, зі словами

"рідненькі...", ніби ми родина. Незнайома жінка обняла мою маму. Ці люди допомагали нам зайти в приміщення вокзалу.

Вранці харківські пасажери сіли в поїзд до Львова. "Такої величезної маси людей, які приїздили сюди, я не бачила, - продовжує харків'янка. - Люди сиділи на своїх валізках і грілися біля металевих бочок з багаттям. Я стала біля однієї з цих бочок і до мене прийшло страшне усвідомлення, що ми тепер безхатки!"

Далі у них був ще один поїзд - до Німеччини. Коли вони прийшли на реєстрацію, німкеня їх запитала: "Чому ви обрали саме нашу країну і наше місто?". Харків'янка відповіла: "Я не вибирала. Я сідала в поїзди, де було три місця для нас".

На третьому році перебування у Німеччині ця жінка здала екзамен на знання мови, підтвердила свій український диплом, працює у дитячому садочку. І мріє повернутися у рідний Харків. Її багатоповірка ще стоїть і, дасть Бог, вистоїть.

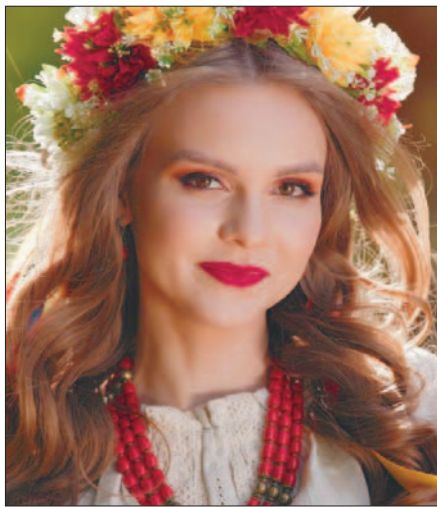
"Коли буду повертатися додому, я хочу зупинитися у Тернополі. Мені так хочеться прогулятися містом, знову побачити цих надзвичайно добрих людей. Через стрес я не запам'ятала їх облич, але їхню щирість не забуду ніколи..."

P.S. Дорогі мої земляки, коли ви випадково зустрінете жінку з Харкова, будьте привітні до неї. Вона приїхала, щоб подякувати вам, бо ви - найкращі.

Інна МУДРА

«Вишиття на долю» Тетяни Озерянець

■ Тернополянка, заслужена артистка естрадного мистецтва України, лауреат і переможець багатьох пісень та мистецьких конкурсів Тетяна Озерянець є яскравою зіркою на небосхилі української естради.

Та й народилася юна співачка 9 січня, тому її мама Надія називає донечку різдвяною зіркою і бажає своїй дитині щасливої творчої долі.

Тетяна закінчила музичну школу №1 ім. В. Барвінського. Завдяки своїй вчительці з вокалу Олені Аркадіївні Токарській здобувала перемоги у різних конкурсах. Тепер є студенткою четвертого курсу Тернопільського мистецького фахового коледжу імені Соломії Крушельницької (відділ "Музичне мистецтво естради"). Вдячна своїм викладачці з музколеджу Наталії

Тетяна Озерянець з мамою Надією

Ярославівні Крохіній.

Тетяна Озерянець - виконавиця авторських пісень. Член Тернопільського миського об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Г.Шевченка. Вона активна учасниця благодійних концертів на підтримку ЗСУ. Тетянка працює разом з благодійними організаціями та фондами: "Подільсько-Волинська Січ", "Фонд добрих людей", "Пазл добра", "Мрійники UA".

Тетяна Озерянець попросила через газету висловити щире подяку всім тим, хто приходить на благодійні концерти, це дає змогу спільно підтримувати Збройні сили України. А такі заходи, де вона бере участь, часто відбуваються у Тернополі, Зборіві, Чорткові, Збаражжі, а також у Польщі та Німеччині.

"Вишита сорочка, хрестики дрібненькі,
В ній - прадавня велич і молитва неньки,
Пісня українська, боротьба за волю.
Одягну сорочку на щасливу долю", - співає Тетяна пісню на слова Лесі Любарської, музику Ігоря Ващишина. І таких пісень, сповнених любові до рідного краю, до України, у її репертуарі чимало. Кліпи на її виконання завжди колоритні, багаті на українську ідентичність та відео природних просторів рідної України. Дівчина

Улюблені страви і напої Тараса Шевченка

■ Тарас Григорович Шевченко залишив по собі великий спадок у літературі і художньому мистецтві. Майже 200 років дослідники з України, і не тільки, вивчають цю глибоку і непересічну особистість. Однією з маловивчених сторінок Тараса Шевченка є його гастрономічні вподобання. Тож які страви полюблив, чим харчувався Тарас?

"Голод не знає сорому", - писав Кобзар на засланні в своїй автобіографічній повісті "Музикант". Спогади дитинства і студентської молодості Тараса пов'язані з постійним недоїданням. Це було "перебивання з хліба на квас"... "Але були і в нас свята, - казав Шевченко, - коли мені чи Василю Штернбергу вдава-

лося написати портрет з якого-небудь купця або чиновника. Тоді ми нагороджували себе за всі голодні дні".

"Любив він простоту сімейного побуту, - пише у своїх спогадах О. Афанасьєв-Чужбинський, - де приймали його не пишно, але щиро, там він був надзвичайно балакучим... У мене в Києві жили рідні, небагаті люди, які вважали за щастя пригостити гостя, чим Бог послав..." Там частували Шевченка пісним борщем із сушеними карасями зі свіжою капустаю та якимись особливими приправами і пшоняною кашею, яка була зварена на раковій юшці і посипана свіжим кропом. Після цього декілька разів за бажанням Шевченка ми ходили обідати у пісні дні до старих, тільки бувало, я заздалегідь попереджу тітоньку, і пісний борщ виходив якнайкраще. Навіть цієї зими в ресторані Вольфа нагадав він мені якось про наші пісні обіди на Хрещатику".

Письменниця Стефанія Крапівіна в своїх спогадах теж згадує борщ,

як одну з улюблених страв Тараса Шевченка: "Улюбленою його їжею був справжній український борщ, затертий пшонцем і затовчений старим салом, вареники з сиром з грубої гречаної муки та такі ж самі галушки; але від двох останніх страв у нього кожного разу зчинилася надзвичайно болісна печія, від якої він лікувався теж пшоном, випиваючи перед тим горілки ("бо нічим не виб'єш клина, як клином").

Тарас Шевченко (який за гороскопом був Рибою) особливо знався на рибних стравах. Лящі дніпрові, карасі сушені або засмажені зі сметаною, судак і щука, міцно приправлена перцем, астраханська тарань згадуються в його творах, листах і "Щоденнику". М.К.Чалий у своїй книзі "Жизнь и произведения Тараса Шевченко", виданій у Києві у 1882 році писав: "Перша моя зустріч з ним відбулася у нашого спільного приятеля Івана Максимовича Сошенка, який квартирував тоді у церковному будинку Всіх скорбящих. Друзів застав я за сніданком, який, з нагоди поста, був доволі скупий: на столі стояла довгов'язя пляшка з горілкою, а в руках обох приятелів було по половині платаного судака, яким вони ласували без допомоги ножа".

В листі до Варфоломія від 25 сер-

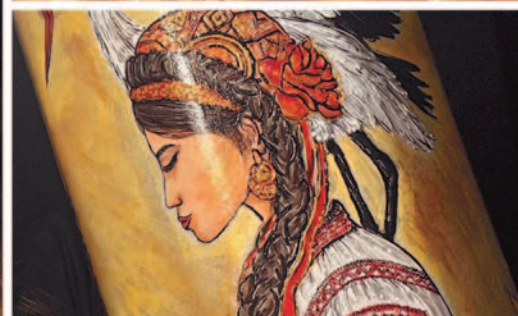
пня 1860 року Шевченко звертається з проханням, щоб той "прислав сушених карасів десяток-другий або й третій та запеченого дніпрового ляща одного, другого або й третього. Ти писав мені, що в Каневі цього добра хоч лопатою горни, а тут і за гроші не добудеш, от тобі й столиця!". А 5 жовтня поет вже дякує йому за посилку: "Спасибі тобі за лящі і карасі; ...ми вдвох собі з М.М.Лазаревським по-чумацькому та по-бурлацькому зваримо борщу з карасями, лящем закусимо та подякуємо тобі з жінкою і попомолимося за щастя і здоров'я твоїх діточок".

Неможливо перерахувати всі страви, що згадує Тарас Григорович у своїх творах: устриці, кав'яр (ікра), крес-салат, спаржа, духм'яний "огурешник", смажена качка з яблуками, гуска, смажена з капустою, порося фаршироване "з бабою", піріжки з цибулею та грибами ("просто геніальні!"), кулічі (що їх так "геніально" готують польки), котлети, баранина, "кебаб", кренделі, бублики, смажена індичка, курчата, вестфальська ковбаса (особливо з гірчицею), "беф-стек", холодна телятина і, звичайно, ж сало та домашня ковбаса. Любив Шевченко й овочі: часник, цибулю, огірки (свіжі й солоні), а особливо молоду редьку.

Навесні талановита юнка планує взяти участь у кількох фестивалях та конкурсах, про що ми будемо й надалі писати у "Свободі". Що ж, мелодійного співу талановитий юнець і творчих перемог.

Галина ВАНДЗЕЛЯ

Розмальовані боєприпаси розігрують на аукціонах

стриня передає на різні благодійні заходи волонтерам. Також її витвори продавала команда VIP Тернопіль, а за виручені кошти придбали "бандеромобілі" для захисників.

Нещодавно Галина Намака взяла участь у культурно-благодійному заході "Традиції як тренд UA", де продавали її вироби. Кошти вико-

ришали на придбання безпілотного комплексу "Лелека" для 44-ї окремої артилерійської бригади.

До слова, старання Галини Намаки відзначив подякою Валерій Залужений.

"Я маю цими добами. Мені подобається це робити, бо я розумію, що це приносить користь. Відгук волонтерів і військових,

напевно, для мене найбільший стимул. Мене мотивує те, що я роблю свій внесок у культуру і мистецтво, і що це допомагає нашим військовим пришвидшити перемогу. І поки в цьому буде потреба, я це робитиму", - резюмувала розповідь мисткиня-волонтерка.

Дмитро ЮРАС